NORAKSTS

Lieta Nr.A421006809
A01539-09/15

S P R I E D U M S
L a t v i j a s t a u t a s v ā r d ā

Rīgā 2011.gada 26.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese A.Reitupe,

piedaloties pieteicējas *R.Š.* pilnvarotajam pārstāvim *M.F.*, kā arī atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Zemkopības ministrijas Lauku atbalsta dienesta pilnvarotajām pārstāvēm *S.B.* un *I.M.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *R.Š.* pieteikumu par Lauku atbalsta dienesta direktores 2009.gada 26.oktobra lēmuma Nr.6.4/Š-892/3304 atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] 2008.gada 13.maijā *R.Š.* Zemkopības ministrijas Lauku atbalsta dienesta (turpmāk arī – LAD vai atbildētājs) Dienvidkurzemes reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē iesniedza platību maksājumu iesniegumu 2008.gadā, kurā uz vienoto platību maksājumu (turpmāk arī – VPM) tika pieteikti 38,26 hektāri un uz pasākumu „Maksājumi lauksaimniekiem par nelabvēlīgiem dabas apstākļiem teritorijās, kas nav kalnu teritorijas" (turpmāk arī – MLA) tika pieteikti 33,39 hektāri lauksaimniecībā izmantojamās zemes.

Ar 2009.gada 1.jūnija LAD Dienvidkurzemes reģionālās lauksaimniecības pārvaldes lēmumu Nr.02.010-01/0917525 „Lēmums par platību maksājumiem Iesniegumam Nr.020802382 pretendentam 07150597 (ar pers.k./reģ.nr./*personas kods*/)" (turpmāk arī – Sākotnējais lēmums) atteikts piešķirt platību maksājumus, kā arī noteikta VPM sankcija Ls 1 064,28 apmērā un MLA sankcija Ls 891,71 apmērā, kas tiks ieturēta no VPM un MLA turpmāko trīs kalendāro gadu laikā.

Izskatot *R.Š.* apstrīdēšanas iesniegumu, ar 2009.gada 26.oktobra LAD direktores lēmumu Nr.6.4/Š-892/3304 (turpmāk arī – Lēmums) Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

Atbildētājs pamatoja Lēmumu ar šādiem argumentiem.

[1.1] Laika periodā no 2009.gada 4.februāra līdz 2009.gada 2.martam *R.Š.* 2008.gada iesniegumā deklarētajiem laukiem tika veikta pārbaude uz vietas saskaņā ar Eiropas Komisijas 2004.gada 21.aprīļa regulas Nr.796/2004 (turpmāk arī – regula Nr.796/2004) 23. – 30.pantu. Pārbaudes uz vietas laikā, veicot mērījumus ar diferenciālo Globālās pozicionēšanas sistēmas (GPS) mērinstrumentu, tika nomērīta faktiski izmantojamās zemes platība, kā arī noteikts tās faktiskais izmantošanas veids.

[1.2] Veicot pārbaudi uz vietas tika konstatēts, ka tikai divi lauki atbilst kultūras kodam – 710 „Patstāvīgās pļavas un ganības". Savukārt viens lauks ir sācis apmežoties un vairs nav apsaimniekojams, neveicot īpašus zemes labiekārtošanas pasākumus, konstatētais kultūras kods – 999. Pārējiem laukiem tika konstatēts kultūras kods - 620 „Atmata".

[1.3] Saskaņā ar Ministru kabineta 2007.gada 17.aprīļa noteikumu Nr.269 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros" (turpmāk arī – Noteikumi Nr.269) 14.pielikumu „Kultūras kodi" un Ministru kabineta 2008.gada 15.aprīļa noteikumu Nr.282 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai – vides un lauku ainavas uzlabošanai" (turpmāk arī - Noteikumi Nr.282) 2.pielikumu „Lauksaimniecības kultūru kodi" par kultūru „Atmata" (kultūras kods 620) 2008.gadā nav tiesības saņemt atbalstu.

Izvērtējot pārbaudes uz vietas rezultātus, LAD secināja, ka daļa no *R.Š.* laukiem nav pienācīgi apstrādāti. Līdz ar to nevar tikt veikti platību maksājumi par laukiem, kuri netiek apsaimniekoti.

[1.4] Tāpat pārbaudē uz vietas konstatēts, ka *R.Š.* saimniecībā nav ievēroti labas lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumi attiecībā uz meliorācijas sistēmu uzturēšanu, t.i., grāvjos aug koki un krūmi. Platību kontroles ziņojuma 7.8.-7.11.apakšpunktā norādīts, ka nav ievēroti labas lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumi atbilstoši Noteikumu Nr.269 24.2.apakšpunktam.

Papildus tika konstatēts, ka saimniecībā nav ievēroti labas lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumi attiecībā uz pastāvīgo pļavu un ganību apsaimniekošanu atbilstoši noteikumu Nr.269 24.4.apakšpunktam.

[1.5] Saskaņā ar Noteikumu Nr.269 24.punktu un Noteikumu Nr.282 8.punktu, pretendējot uz VPM un MLA atbalstu, jāievēro labas lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumi. Ja neievēro kādu no minētajiem nosacījumiem, saskaņā ar Noteikumu Nr.269 26.punktu un Noteikumu Nr.282 7.pielikuma „Pārkāpumi un sankcijas" sadaļas „Vispārīgi pārkāpumi un sankcijas attiecībā uz visiem pasākumiem" 10.punktu, tiek piemērots atbalsta samazinājums atbilstoši regulai Nr.796/2004. Saskaņā ar regulas Nr.796/2004 66.panta 1.punktu, ja konstatēta neatbilstība, piemēro atbalsta apjoma samazinājumu 3% apmērā no minētās kopējās atbalsta summas.

[1.5.1] Attiecībā uz VPM atbalstu tiesīgā platība ir 5,71 hektāri. Līdz ar to pārdeklarācija ir 32,55 hektāri jeb ≥ 100% no kopējās uz atbalstu tiesīgās platības (((38,26 - 5,71)/5,71) x 100).

Atbilstoši Komisijas 2004.gada 29.oktobra Regulas Nr.1973/2004 (turpmāk arī – regula Nr.1973/2004) 138.panta 1.punktam, pieteicēja nav tiesīga saņemt VPM atbalstu par 2008.gadu un pieteicējai tiek noteikta sankcija Ls 1 064,28 apmērā, kas tiks ieturēta no pieteicējai piešķirtajiem atbalsta maksājumiem turpmāko trīs kalendāro gadu ietvaros.

[1.5.2] Uz MLA atbalstu tiesīgā platība ir 5,71 hektāri. Līdz ar to pārdeklarācija ir 27,68 hektāri jeb ≥ 100 % no kopējās uz atbalstu tiesīgās platības (((33,39 - 5,71)/5,71) x 100).

Atbilstoši Komisijas 2006.gada 7.decembra Regulas Nr.1975/2006 (turpmāk arī – regula Nr.1975/2006) 16.panta 4.punktam un regulas Nr.1973/2004 138.panta 1.punktam, pieteicējai nav tiesības saņemt MLA atbalstu un tiek noteikta sankcija MLA atbalstam Ls

891,71 apmērā, kas tiks ieturēta no pieteicējai piešķirtajiem atbalsta maksājumiem turpmāko trīs kalendāro gadu ietvaros.

[2] Pieteicēja - *R.Š.* lūdz tiesu atcelt Lēmumu un izdot labvēlīgu administratīvo aktu, pamatojoties uz pieteikumā izklāstītajiem sekojošiem argumentiem.

[2.1] Lēmums pieņemts pārkāpjot Administratīvā procesa likuma 41. un 44.pantu, 49.panta pirmo, otro un ceturto daļu, 62. – 64.pantu, 67.panta otrās daļas 2. – 7.punktu, trešo, ceturto un sesto daļu, 74.panta pirmās daļas 3. un 4.punktu. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 84.pantu Lēmums ir prettiesisks.

[2.2] Nav saprotams Lēmumā norādītais, ka tiek turpināta Dienvidkurzemes reģionālās lauksaimniecības pārvaldē ierosinātā administratīvā lieta, bet nevienā no dokumentiem nav norādīts, kad un kas to ierosināja.

[2.3] Pieteicējai nav saprotams, kāpēc pārbaude uz vietas laukiem veikta 2009.gada pavasarī, ja platības kontroles ziņojumā norādīts atbalsta periods no 2008.gada 1.janvāra līdz 2008.gada 21.decembrim.

[2.4] LAD nav norādījis, uz kā pamata ir noteikti konstatētie kultūru kodi.

[2.5] LAD nepamatoti skaidrojusi jēdzienu „Atmata" kultūras kods - 620. LAD nenorāda, uz kāda juridiska akta pamata šāda norāde ir dota. LAD piemēro Eiropas Savienības definīcijā „Atmata" pielietoto juridisko bāzi par atbalsta vai subsīdiju nemaksāšanu, bet, pielietojot jēdzienu „Atmata", piemēro likumdošanā nenoteiktus kritērijus.

LAD norādītais kultūras kods – 999 ir LAD iekšējā normatīvā akta pieņemts apzīmējums, kurš neattiecas uz pieteicēju.

[2.6] Iesniegumā LAD norādīti lauki tādā stāvoklī, kādā tie atradās uz 2008.gada vasaras sākumu. Ja pārbaudi par 2008.gada iesniegumu veic 2009. vai 2010.gadā, stāvoklis tajos var atšķirties.

[2.7] Pieteicēja nepiekrīt LAD secinājumam, ka pļavā augošie daži koki maina pļavu un ganību kultūras kodu.

Atbilstoši regulas Nr.796/2004 8.pantam, ja koki pļavā netraucē ganīt lopus vai pļaut zāli, nav iemesla mainīt zemes izmantošanas kultūras kodu.

[2.8] Lauksaimniecībā izmantojamās zemes apsaimniekošana nav tikai pļaušana. Nekustamā īpašuma apsaimniekošana ir tā ierakstīšana zemesgrāmatā, robežstigu ierīkošana un uzturēšana, robežzīmju ierakšana, nekustamā īpašuma nodokļa maksāšana un citas darbības, kas nav obligāts pasākums. Īpašniekam ir tiesības pļavas nepļaut un atstāt tās kā dabīgās pļavas; no tā nemainās zemes lietošanas veids, kamēr īpašnieks nemaina izmantošanas veidu.

[3] Atbildētājs – LAD Administratīvajā rajona tiesā iesniegtajā paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un uzskata to par noraidāmu, Lēmumā minētos argumentus papildinot ar šādiem apsvērumiem.

[3.1] Pieņemot Lēmumu, nav pārkāpta neviena no pieteicējas uzskaitītajām tiesību normām.

LAD, atbildot uz pieteicējas argumentiem, Lēmumā paskaidroja, ka akta izdošana nav procesuālā darbība Administratīvā procesa likuma 49.panta izpratnē. Bez tam Lēmuma pieņemšanas termiņa nokavējums nekādā veidā nevar ietekmēt izdodamā administratīvā akta saturu, jo nav konstatējams leģitīms pamats pieteicējas pieprasītā labvēlīgā akta izdošanai. Izdodot Lēmumu, tika izvērtēts pieteicējas viedoklis un argumenti. Lēmums satur visas,

rakstveidā izdodama, administratīvā akta sastāvdaļas. Lēmumā ir norādīts adresāts, iesniedzēja prasījums, argumenti un viedoklis, faktu konstatējums, kā arī atsevišķs piemēroto tiesību normu uzskaitījums. Lēmuma faktu konstatējuma daļā norādīti pierādījumi, uz kuriem pamatoti secinājumi (pārbaudes uz vietas rezultāti). Lēmums pamatots ar ārējiem normatīvajiem aktiem.

[3.2] Atbalsta periods, kas minēts Platību kontroles ziņojumā, norāda kalendāro gadu, kurā iesniegts platību maksājumu iesniegums. Konkrētajā gadījumā pārbaude uz vietas tika veikta pieteicējas 2008.gada iesniegumā deklarētajām platībām.

[3.3] Lēmumā norādīts, ka kultūru kodi ir noteikti Noteikumu Nr.269 14.pielikumā.

Apzīmējums „999" tiek lietots gadījumos, kad pārbaudes uz vietas laikā tiek konstatēta nekopta zeme, kuru vairs nevar uzskatīt par atmatu, jo tā sāk apmežoties vai pārpurvoties, un vairs nav apsaimniekojama, neveicot īpašus zemes ielabošanas pasākumus – koku un krūmu izciršanu, zemes susināšanu un tamlīdzīgi. LAD uzsver, ka Noteikumu Nr.269 11.punktā ietvertā tiesību norma paredz, ka VPM var saņemt par lauksaimniecībā izmantojamo zemi saskaņā ar šajos noteikumos minētajiem kultūru kodiem, ja zeme ir bijusi labā lauksaimniecības stāvoklī 2003.gada 30.jūnijā. Par laukiem, kuros konstatēts, ka tie neatbilst atbalsta saņemšanas nosacījumiem un tajos ir ilgstoši nekopta zeme, atbalsts nevar tikt piešķirts.

Skaidrojums kultūras kodam „Atmata" ir dots, pamatojoties uz vispārpieņemto lauksaimniecības praksi. Kultūras kodi „Atmata" un „Pastāvīgās pļavas un ganības" apzīmē lauksaimniecībā izmantojamās zemes apsaimniekošanas veidu.

Kultūras kods „Atmata" tiek izmantots vienīgi platību maksājumu administrēšanā un tas pats par sevi nerada nekādas citas tiesiskas vai faktiskas sekas atbalsta pretendentam. Šis apzīmējums norāda uz to, ka attiecīgās platības nav apstrādātas ilgāk par gadu, un tādēļ tās nevar pretendēt uz platību maksājumiem. Līdz ar to kultūras kods „Atmata" tiek norādīta tikai tādos gadījumos, kad tiek konstatēts, ka platība nav ilgstoši apsaimniekota, par ko liecina krūmi, krūmu atvases un izveidojies kūlas slānis.

[3.4] Saskaņā ar Noteikumu Nr.269 un Nr.282 prasībām pļavu nopļaušana vai noganīšana, tas ir, apsaimniekošana, ir obligāts pasākums, lai saņemtu platību maksājumus. Faktu, ka pieteicēja nav apsaimniekojusi daļu no 2008.gada iesniegumā deklarētajām platībām apliecina Pārbaudes kontroles ziņojums, kā arī pārbaudes laikā uzņemtie fotouzņēmumi. LAD uzsver, ka par laukiem, kuros ir konstatēts, ka tie neatbilst atbalsta saņemšanas nosacījumiem un tajos tiek konstatēta ilgstoši nekopta zeme, atbalsts nevar tikt piešķirts. Tā kā konkrētajā gadījumā tika konstatēta VPM un MLA atbalstam pieteiktās platības pārdeklarācija, tas ir, starpība starp deklarēto un uz atbalstu tiesīgo platību, 100% apmērā, tad pieteicēja nav tiesīga saņemt šos maksājumus.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis uzturēja iesniegto pieteikumu, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem.

[5] Atbildētāja pilnvarotās pārstāves tiesas sēdē pieteikumu neatzina uz Lēmumā un paskaidrojumā tiesai norādītiem motīviem.

M o t ī v u d a ļ a

[6] Vispusīgi un objektīvi izvērtējusi lietas materiālus, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, uzklausījusi tiesas sēdē procesa dalībnieku paskaidrojumus, tiesa atzīst, ka pieteikums nav pamatots un tādēļ ir noraidāms.

[7] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 250.panta pirmajai daļai *tiesa taisa spriedumu, pārbaudījusi, vai: 1) administratīvais akts izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus; 2) administratīvais akts atbilst materiālo tiesību normām; 3) administratīvā akta pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu vai tam piešķirtās, apstiprinātās vai noraidītās tiesības*, savukārt panta otā daļa noteic, ka *tiesa, vērtējot administratīvā akta tiesiskumu, spriedumā ņem vērā tikai to pamatojumu, ko iestāde ietvērusi administratīvajā aktā. Minētais ierobežojums neattiecas uz lietām, kurās prasījums ir labvēlīga administratīvā akta izdošana*.

[8] Tiesa lietā konstatē šādus faktiskos apstākļus.

[8.1] 2008.gada 13.maijā *R.Š.* LAD Dienvidkurzemes reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē iesniedza platību maksājumu iesniegumu Nr.020802382 2008.gadā, kurā uz VPM tika pieteikti 38,26 ha un uz pasākumu MLA tika pieteikti 33,39 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes *([1]; lietas 30.lapa).*

[8.2] Laika periodā no 2009.gada 4.februāra līdz 2009.gada 2.martam Platību maksājumu iesniegumā Nr.020802382 deklarētajiem laukiem veikta pārbaude uz vietas. Pārbaudes rezultātā sastādīts Platību kontroles ziņojums Nr.02080238201 ar pielikumiem (turpmāk arī – Kontroles ziņojums) *(lietas 32. - 45.lapa).*

[8.3] 2009.gada 14.aprīlī pieteicējai nosūtīts Kontroles ziņojums *(lietas 31.lapa).*

[8.4] 2009.gada 1.jūlijā pieņemts Sākotnējais lēmums *(lietas 11.lapa).*

[8.5] 2009.gada 21.septembrī pieteicēja apstrīdēja Sākotnējo lēmumu *(lietas 13.-14.lapa).*

[8.6] 2009.gada 26.oktobrī pieņemts Lēmums *(lietas 8. - 10.lapa).*

[9] Tiesa konstatē, ka Lēmums ir pieteicējai nelabvēlīgs administratīvais akts, ar kuru pieteicējai atteikts piešķirt VPM un MLA, kā arī noteiktas sankcijas VPM Ls 1 064,28 apmērā un MLA Ls 891,71 apmērā.

Kā izriet no pieteikuma, pieteicējas mērķis vēršoties tiesā, ir labvēlīga administratīvā akta izdošana, ar kuru pieteicējai tiktu piešķirti platību maksājumi (VPM un MLA) 2008.gadā.

Lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies *(sk. Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 12.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-118/2007 10.punktu),* proti, jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi.

Tādējādi tiesai izskatāmajā lietā jāpārbauda, vai pastāvēja tiesību normās paredzētie priekšnoteikumi, lai izdotu pieteicējai labvēlīgu administratīvo aktu platību maksājumu saņemšanai 2008.gadā (VPM un MLA).

Tā kā ar Lēmumu noteiktas arī sankcijas VPM Ls 1 064,28 apmērā un MLA Ls 891,71 apmērā, šajā daļā pieteikuma priekšmets ir Lēmuma atcelšana.

[10] Kā atzinis Augstākās tiesas Senāts, no Eiropas Padomes 2003.gada 29.septembra Regulas (EK) Nr.1782/2003, ar ko izveido kopīgus tiešā atbalsta shēmu noteikumus saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem (turpmāk arī - regula Nr.1782/2003) 3.panta 1.punkta, 5.panta 1.punkta, 2.panta „a" punkta un Eiropas Padomes 1999.gada 17.maijs Regulas (EK) Nr.1257/99 par Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) atbalstu lauku attīstībai un dažu regulu grozīšanu un atcelšanu (turpmāk arī - regula Nr.1257/99) 13. - 15., 19., 22., 23.panta, 37.panta 4.punkta, 39. un 43.panta izriet vispārīgs nosacījums, ka *uz atbalstu* lauksaimniecībai un lauku attīstībai *var pretendēt persona, kura* lauksaimniecībā izmantojamo zemi apsaimnieko (atbilstoši atbalsta mērķim nodrošina labus lauksaimniecības un vides apstākļus un piemēro labu lauksaimniecības praksi). Atbalsta mērķis ir lauksaimniekam palīdzēt uzturēt lauksaimniecisko darbību un lauku vidi, kompensējot izdevumus. Konkrētas prasības un standartus, kas nav pretrunā ar minētajās tiesību normās noteiktajiem mērķiem, atbalsta saņemšanai dalībvalsts nosaka nacionālajos normatīvajos aktos *(sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2010.gada 13.maija sprieduma [8]punktu lietā Nr.SKA-207/2010).*

Tātad tiesība saņemt Eiropas Savienības tiešos maksājumus nav absolūta, tā ir priekšrocība, kas izmantojama tikai tad, ja noteiktie priekšnosacījumi izpildīti pēc būtības. Tiesa norāda, ka Eiropas Savienības tiešo maksājumu tiesību ierobežojums ir noteikts par tiesību normās noteiktu obligātu priekšnoteikumu trūkumu, kas liedz personai īstenot tiesības uz Eiropas Savienības tiešajiem maksājumiem. Tiesas ieskatā personai ar šo tiesisko regulējumu ir jārēķinās un tādējādi jāveic visas iespējamās darbības, lai pārliecinātos, ka šo tiesību izmantot nav šķēršļu.

Līdz ar to secināms, ka Eiropas Savienības lauksaimniecības maksājumi nav tiesības, kuras var automātiski iegūt ikkatrs lauksaimnieks, bet gan ir izņēmuma tiesības, kuras lauksaimnieks var iegūt izpildot virkni konkrētu nosacījumu, apņemoties šos nosacījumus ievērot un ievērojot tos noteiktā periodā.

[11] Saskaņā ar regulas Nr.1782 143b.panta 4.punktu, VPM shēmas sakarā jaunās dalībvalsts lauksaimniecības zemes platība ir tā izmantotās lauksaimniecības zemes platības daļa, kura 2003.gada 30.jūnijā ir saglabāta labā lauksaimniecības stāvoklī, neatkarīgi no tā, vai šī platība minētajā dienā tiek vai netiek izmantota ražošanā.

Atbilstoši Lauksaimniecības un lauku attīstības likuma 5.panta ceturtajai daļai, kārtību, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai, un kārtību, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauku attīstībai, noteic Ministru kabinets.

Ministru kabinets minēto tiesisko regulējumu ir noteicis Noteikumos Nr.269 *(zaudējuši spēku ar 2011.gada 19.martu)*, kuri ir piemērojami ikvienā gadījumā, kad tiek saņemts iesniegums par valsts vai Eiropas Savienības atbalsta maksājumu piešķiršanu, kā arī Noteikumos Nr.282, kuri nosaka kārtību, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai – vides un lauku ainavas uzlabošanas pasākumiem, ko īsteno atbilstoši Padomes 2005.gada 20.septembra Regulai (EK) Nr.1698/2005 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) *(zaudējuši spēku ar 2010.gada 31.martu).*

[12] Tiesa konstatē, ka pieteicēja platību maksājumu iesniegumā 2008.gadā uz VPM pieteikusi 38,26 hektārus. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes uzskaites tabulā pieteicēja deklarēja sešpadsmit laukus ar kultūras kodu 710 – „Pastāvīgās pļavas un ganības" kā uz VPM tiesīgu platību.

Tātad pieteicēja pretendēja saņemt konkrētus valsts un Eiropas Savienības atbalsta veida maksājumus, kurus valsts un Eiropas Savienība piešķir lauksaimniekam, kas saskaņā ar Noteikumu Nr.269 3.punktu atbilst noteiktajām prasībām par atbalstam atbilstošo vienību skaitu (6.punkts).

Noteikumi Nr.269 nosaka kārtību, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros. Atbilstoši šo noteikumu 2.1.apakšpunktam viens no valsts un Eiropas Savienības atbalsta veidiem ir VPM.

Šo noteikumu 11.punkts noteic, ka *vienoto platības maksājumu var saņemt par lauksaimniecībā izmantojamo zemi saskaņā ar šajos noteikumos minētajiem kultūru kodiem (14.pielikums), ja zeme ir bijusi labā lauksaimniecības stāvoklī 2003.gada 30.jūnijā un: 11.1.tajā nav krūmu vai invazīvo latvāņu ģints augu sugu; 11.2.tā nav pārpurvojusies un nav sākusi apmežoties; 11.3. tā atbilst šo noteikumu 24. un 25.punktā noteiktajiem laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumiem; 11.4.tā ir lauksaimnieka īpašumā vai valdījumā (lietošanā) kārtējā gada 15.jūnijā saskaņā ar Regulas Nr.1782/2003 143.b panta 5.punktu*.

Atbilstoši Noteikumu 24.punktam, *pretendējot uz vienoto platības maksājumu, lauksaimnieks ievēro šādus lauksaimniecībā izmantojamās zemes laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumus: 24.1.veģetācijas periodā (parasti no maija līdz septembrim) lauksaimniecībā izmantojamo zemi apstrādā un kultūraugus tajā audzē, izmantojot sugai atbilstošu sējas un sējumu kopšanas agrotehniku – ievēro sējas termiņus, atļautā mēslojuma apjomu, kā arī nezāļu ierobežošanas un citus augu aizsardzības pasākumus; 24.2.lauksaimniecībā izmantojamā zemē tiek uzturēta lauksaimnieka atbildībā esošā meliorācijas sistēma, nodrošinot zemes mitruma režīma regulēšanu; 24.3.augus vai augu atliekas un rugājus iestrādā augsnē, lai uzturētu lauksaimniecībā izmantojamās zemes auglību; 24.4.pastāvīgās pļavas vai ganības, kā arī aramzemē iesētos ilggadīgos zālājus (..): 24.4.1.nogana un appļauj vai vismaz vienu reizi nopļauj, zāli novāc vai sasmalcina un izkliedē līdz kārtējā gada 1.augustam (..)*.

Tātad, lai persona saņemtu atbalstu par lauksaimniecībā izmantojamo zemi, tai ir jāpilda ārējos normatīvajos aktos, tostarp Ministru kabineta noteikumos noteiktās iepriekš minētās prasības, citstarp pļavas un ganības jākopj, attiecīgā kārtībā jānogana vai jānopļauj, jānodrošina, lai tajos nebūtu latvāņi un krūmi, jāuztur meliorācijas sistēmas.

[13] Lai nodrošinātu efektīvu kontroli un pārliecinātos, vai ir ievēroti attiecīgie atbalsta saņemšanas nosacījumi, LAD veic pārbaudes uz vietas saimniecībās. Saskaņā ar regulas Nr.796/2004 nosacījumiem (23.-32.pants), par katru veikto pārbaudi uz vietas izveido kontroles ziņojumu, kas dod iespēju pārskatīt datus par veiktajām pārbaudēm. Apkopojot minētos datus, tiek pieņemts administratīvais akts par Eiropas Savienības atbalsta programmas ietvaros maksājumu piešķiršanu, samazinājumu vai nepiešķiršanu atkarībā no iegūtajiem pārbaudes rezultātiem.

Noteikumu Nr.269 89.punkts paredz, ka lauksaimnieks, kurš pretendē uz vienoto platības maksājumu, var tikt izraudzīts pārbaudei uz vietas saimniecībā regulas Nr.796/2004 27.pantā noteiktajā kārtībā. Pārbaudi veic Lauku atbalsta dienesta amatpersona.

LAD amatpersonas laikā no 2009.gada 4.februāra līdz 2009.gada 2.martam pieteicējas platību maksājumu iesnieguma 2008.gadā deklarētajiem laukiem veica pārbaudi uz vietas saimniecībā. Pārbaudes rezultātā sastādīts Kontroles ziņojums *([8.2])*. Kontroles ziņojumā konstatēts, ka pieteicēja deklarējusi platības ar tādām kultūrām, kas neatbilst faktiski esošajām, ko pierāda Kontroles ziņojums.

Kā izriet no Kontroles ziņojuma, no septiņpadsmit ar kultūras kodu 710 „Patstāvīgās pļavas un ganības" deklarētajiem laukiem tikai divi lauki atbilst kultūras kodam 710 „Patstāvīgās pļavas un ganības". Viens lauks ir sācis apmežoties un vairs nav apsaimniekojams, neveicot īpašus zemes labiekārtošanas pasākumus (konstatētais kultūras kods 999). Pārējiem piecpadsmit laukiem tika konstatēts kultūras kods 620 „Atmata", t.i., konstatēts, ka minētajos laukos ir ilgstoši nekopta zeme, kas aizaugusi ar zāli, līdz ar to nav ievērots Noteikumu Nr.269 24.4.apakšpunkts.

Tāpat Kontroles ziņojumā atzīts, ka saimniecībā nav ievēroti labas lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumi attiecībā uz meliorācijas sistēmu uzturēšanu, jo grāvjos aug koki un krūmi, kas ir pretrunā Noteikumu Nr.269 24.2.apakšpunktam.

Ievērojot minēto, secināms, ka sešpadsmit no 2008.gada iesniegumā deklarētajiem laukiem faktiski neatbilst deklarētai kultūrai.

Tiesai nav pamata apšaubīt Kontroles ziņojumā norādīto informāciju un minētais nepārprotami liecina par to, ka daļa pieteicējas atbalsta saņemšanai deklarēto lauku, kas bija deklarēti kā dabīgās pļavas un dabīgās ganības, neatbilst šiem deklarētajiem kultūru kodiem un atzīstami par pārējo zemi vai par atmatām. Lai pretendētu uz atbalsta maksājumu saņemšanu par Noteikumu Nr.269 14.pielikumā minētajiem kultūru kodiem, pretendentam ir jāizpilda obligātās prasības, kādas tiek izvirzītas lauksaimniecībā izmantojamai zemei, lai varētu objektīvi atzīt, ka zeme tiek saglabāta labā lauksaimniecības stāvoklī.

Tādējādi secināms, ka daļa pieteicējas atbalsta pieteikumā deklarēto lauksaimniecībā izmantojamās zemes platību (deklarētas kā dabīgas pļavas un dabīgas ganības) neatbilst VPM saņemšanas nosacījumiem, kā to paredz Noteikumu Nr.269 11.punkts.

Ņemot vērā Kontroles ziņojumā konstatēto, tiesa atzīst, ka atbildētājs pamatoti noteica uz VPM tiesīgo platību 5,71 hektāru apmērā, savukārt laukos, kuros tika konstatēta ilgstoši nekopta zeme lauku atbalsttiesīgā platība noteikta 0 ha apmērā. Pieteicēja 2008.gada iesniegumā deklarēja 38,26 hektārus, līdz ar to secināms, ka pieteicēja nepamatoti palielināja uz VPM tiesīgo platību par 32,55 hektāriem. Līdz ar to pārdeklarācija sastāda 100%.

Tā kā pieteicēja laukus atbalsta saņemšanai bija deklarējusi kā patstāvīgās pļavas un ganības, konstatējot, ka pieteicēja deklarētajos laukos nav veikusi ārējos normatīvajos aktos, tostarp Ministru kabineta noteikumos noteiktās iepriekš minētās prasības, LAD pamatoti atzina, ka pieteicējas deklarētās zemes neatbilst to deklarētajam statusam (pļavas un ganības) un atbalsts nav piešķirams, jo pieteicēja nav izpildījusi atbalsta saņemšanas priekšnoteikumu zemi apsaimniekot.

[14] Noteikumu Nr.282 8.punkts paredz, ka pretendējot uz atbalstu šo noteikumu 2.punktā minēto pasākumu ietvaros (valsts un Eiropas Savienības atbalsta pasākumi vides un lauku ainavas uzlabošanai), atbalsta pretendents visā saimniecībā ievēro lauksaimniecībā izmantojamās zemes labas lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumus saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros. Pretendējot uz atbalstu šo noteikumu

2.1.apakšpunktā minētā pasākuma ietvaros (MLA), atbalsta pretendents visā saimniecībā ievēro arī minimālās organiskā mēslojuma un augu aizsardzības līdzekļu lietošanas prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas šo noteikumu 1.pielikumā minētajos normatīvajos aktos.

Ņemot vērā iepriekš šā sprieduma [12] un [13]punktā secināto, tiesa atzīst, ka pieteicēja, neizpildot noteikumu Nr.269 24.punkta prasības, nav izpildījusi atbalsta maksājumam VPM noteiktās prasības, vienlaicīgi pārkāpjot noteikumu Nr.282 8.punkta prasības attiecībā uz atbalsta maksājumiem MLA.

Ievērojot minēto, secināms, ka atbildētāja pamatoti noteikusi uz MLA atbalstu tiesīgo platību - 5,71 hektāri. Līdz ar to pamatoti pārdeklarējusi 27,68 hektārus jeb 100% no kopējās uz atbalstu tiesīgās platības ((33,39 hektāri - 5,71 hektāri) /5,71 hektāri) x 100).

[15] Regulas Nr.1973/2004 138.panta 1.punkts paredz, ka izņemot *force majeure* gadījumus vai ārkārtas gadījumus, kā definēts regulas Nr.796/2004 72.pantā, administratīvu vai neatliekamu pārbaužu laikā tiek konstatēta izveidotā atšķirība starp deklarētajām un noteiktajām platībām regulas Nr.796/2004 2.panta 22.punktā, šī atšķirība ir vairāk kā 3% bet mazāk kā 30% no noteiktās platības, apjomi, kuri garantēti pēc viena platības maksājuma shēmas, par attiecīgo gadu tiks samazināti divreiz. Ja starpība ir lielāka par 30% no noteiktās platības, netiek garantēta palīdzība par attiecīgo gadu.

Noteikumu Nr.282 7.pielikuma „Pārkāpumi un sankcijas" sadaļas „Vispārīgi pārkāpumi un sankcijas attiecībā uz visiem pasākumiem" 10.punkts paredz, ka, ja atbalsta pretendents neievēro labas lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumus, piemēro atbalsta samazinājumu saskaņā ar regulu Nr.796/2004 un normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros.

Līdz ar to atbildētājs pamatoti noteicis VPM sankciju Ls 1 064,28 apmērā un MLA sankciju Ls 891,71 apmērā, atbilstoši regulas Nr.1973/2004 138.panta 1.punktam un regulas Nr.1975/2006 16.panta 4.punktam.

[16] Augstākās tiesas Senāts 2010.gada 13.maija sprieduma lietā Nr.207/2010 12.punktā jau norādījis, ka apstāklis, ka iestāde maksājumu administrēšanas nolūkā gan tās zemes, par kurām maksājumi pienākas, gan tās, par kurām nepienākas, ir apzīmējusi ar noteiktiem kodiem, pieteicēja tiesības pēc būtības neierobežo. Citiem vārdiem, nav izšķirošas nozīmes, kā iestāde ir nosaukusi tos laukus, kuru apsaimniekošanā pieteicējs nav ievērojis ārējo normatīvo aktu prasības. Izšķiroša nozīme ir tam, ka pieteicēja nav ievērojusi šīs prasības.

Ievērojot minēto, secināms, ka izšķiroša nozīme ir tam, ka pieteicēja nav izpildījusi atbalsta saņemšanas priekšnoteikumu zemi apsaimniekot, nevis tam, kā iestāde ir nosaukusi tos laukus, kuru apsaimniekošanā pieteicēja nav ievērojusi ārējo normatīvo aktu prasības.

Lēmumā atbildētāja norādījusi, ka saskaņā ar Noteikumu Nr.269 11.punktu VPM var saņemt par lauksaimniecībā izmantojamo zemi saskaņā ar šajos noteikumos minētajiem kultūras kodiem, ja citastarp zeme atbilst šo noteikumu 24. un 25.punktā noteiktajiem laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumiem. Konstatējot, ka pieteicējas deklarētās zemes neatbilst to deklarētajam statusam (pļavas un ganības), atbildētāja pamatoti secināja, ka atbalsts nav piešķirams.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka nav pamatots pieteicējas iebildums, ka atbildētāja pieļāvusi Administratīvā procesa likuma 67.panta otrās daļas 7.punkta pārkāpumu.

[17] Pieteicēja norāda, ka atbildētājam bija jāpieņem Lēmums par platību maksājumiem par 2008.gadu līdz 2009.gada 30.jūnijam, savukārt atbildētājs Sākotnējo lēmumu pieņēmis 2009.gada 1.jūlijā, tādējādi pārkāpjot Administratīvā procesa likuma 44.pantu.

Kā to jau norādījis Augstākās tiesas Senāts, iestādei noteikto termiņu procesuālo darbību izpildei reglamentē Administratīvā procesa likuma 49.pants, nevis 44.pants (šī tiesību norma noteic privātpersonas tiesības). Savukārt ar Administratīvā procesa likuma 49.pantā minētajām procesuālajām darbībām nav saprotama administratīvā akta izdošana. Administratīvā akta izdošana nav procesuālā darbība Administratīvā procesa likuma 49.panta izpratnē. Procesuālās darbības ir tādas, kas ir vērstas uz galīgā procesa rezultāta sasniegšanu, bet nevis pats rezultāts – administratīvais akts (*sk. Senāta 2007.gada 12.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-125/2007 23.5.punktu, 2008.gada 29.maija sprieduma lietā Nr.SKA-218/2008 11.punktu*). Tādēļ minētās tiesību normas attiecībā uz Lēmuma pieņemšanas termiņa ievērošanu nav piemērojamas *(sk. Augstākās tiesas Senāta 2010.gada 13.maija spriedumu lietā Nr.207/2010)*.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.269 7.punktu LAD pieņem lēmumu par šo noteikumu 2.punktā minēto maksājumu piešķiršanu un nodrošina to pilnīgu izmaksu līdz nākamā gada 30.jūnijam.

Tiesa atzīst, ka iestāde ir pārkāpusi lēmuma pieņemšanas termiņu.

Iestāde, izskatījusi pieteicēja iesniegumu, lēmumu pieņēma 2009.gada 1.jūlijā. Tomēr šim apstāklim konkrētajā lietā nav izšķirošas nozīmes. Lēmuma pieņemšanas termiņa kavējumam varētu būt nozīme, ja tas pēc būtības varētu ietekmēt lietas rezultātu, bet tas pats par sevi nerada privātpersonas tiesības uz labvēlīgu administratīvo aktu.

[18] Pieteikumā ir izteikti iebildumi pret Kontroles ziņojumu, t.i., platību maksājumu iesniegumā lauki norādīti tādā stāvoklī, kādā tie atradās uz 2008.gada vasaras sākumu, un, ja pārbaudi par 2008.gada iesniegumu veic 2009.gadā, stāvoklis tajos var atšķirties. Tāpat pieteicējai nav skaidrs, kāpēc pārbaude uz vietas laukiem veikta 2009.gada pavasarī, ja platības kontroles ziņojumā norādīts atbalsta periods no 2008.gada 1.janvāra līdz 2008.gada 21.decembrim.

Pārbaudot lietas materiālus, tiesa konstatē, ka par plānoto pārbaudi pieteicēja tikusi savlaicīgi informēta, tajā piedalīties attiekusies (tāpat kā pieteicējas pārstāvis), iebildumus par Kontroles ziņojumā secināto nav izteikusi. Tātad līdz pat Sākotnējā lēmuma pieņemšanai pieteicēja neuzskatīja, ka no 2009.gada 4.februāra līdz 2009.gada 2.martam Platību iesniegumā deklarēto lauku stāvoklis ir mainījies salīdzinot ar to stāvokli 2008.gadā. Lai gan pārbaude par 2008.gadu veikta no 2009.gada 4.februāra līdz 2009.gada 2.martam, tomēr no Kontroles ziņojuma un tam pievienotajiem fotouzņēmumiem *([8.2])* ir nepārprotami redzams deklarēto lauku stāvoklis (kūla, apmežošanās, aizauguši grāvji), t.i., to neatbilstība platību maksājumu saņemšanas priekšnosacījumiem.

Kā to pamatoti norādījis atbildētājs, Kontroles ziņojumā tiek norādīts kalendārais gads, kurā iesniegts platību maksājumu iesniegums.

[19] Kā jau iepriekš konstatēts, pieteicējas deklarētās zemes neatbilst to deklarētajam statusam (pļavas un ganības) un atbalsts nav piešķirams *(sk. šā sprieduma [9] – [18]punktu)*. No šiem apstākļiem secināms, ka pieteicēja nav izpildījusi atbalsta saņemšanas priekšnoteikumu zemi apsaimniekot. Ievērojot šos apsvērumus, nav pamatota pieteicējas

atsauce uz regulas Nr.796/2004 8.pantu (*zemes gabals, kurā aug koki, uzskatāms par lauksaimniecības zemes gabalu platībatkarīgā atbalsta shēmu piemērošanai, ja regulas Nr.1782/2003 51.pantā minēto lauksaimniecisko darbību vai attiecīgā gadījumā paredzēto ražošanu var veikt līdzīgi kā zemes gabalos tajā pašā platībā, kuros nav koku*) pārkāpumu *(sk. Augstākās tiesas Senāts 2010.gada 13.maija spriedumu lietā Nr.207/2010)*.

[20] Pieteicēja norāda, ka no Lēmuma satura nav saprotams, kad un kas ierosinājis administratīvo lietu.

Kā tas redzams no Lēmuma, konkrētajā gadījumā administratīvā lieta iestādē ierosināta, pamatojoties uz pieteicējas 2008.gada 13.maija iesniegumu.

[21] Ievērojot šā sprieduma [10] – [19]punktos secināto, tiesa atzīst, ka Lēmums ir tiesisks administratīvais akts un nav pamata tā atcelšanai, kā arī nav konstatējami tiesību normās paredzētie priekšnoteikumi, lai izdotu pieteicējai labvēlīgu administratīvo aktu platību maksājumu saņemšanai 2008.gadā.

[22] Pamatojoties uz procesuālās ekonomijas principu, tiesa neanalizē pārējos pieteicējas izvirzītos argumentus, jo tie nevar ietekmēt tiesas spriedumu pēc būtības.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. - 251.pantu, 289.-291.pantu, tiesa

n o s p r i e d a :

pilnībā noraidīt *R.Š.* pieteikumu par Lauku atbalsta dienesta direktores 2009.gada 26.oktobra lēmuma Nr.6.4/Š-892/3304 atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2011.gada 26.oktobrī.

Tiesnese *(paraksts)* A.Reitupe

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnese A.Reitupe
Rīgā 2011.gada 26.oktobrī